

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔๕/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๔๐/๒๕๖๔

วันที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง

นายปริญญา จรุงจิตรประชากรณ์

ผู้ร้อง

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ ๑

กรุงเทพมหานคร ที่ ๒

สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ที่ ๓

สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ที่ ๔

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายปริญญา จรุงจิตรประชากรณ์ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายปริญญา จรุงจิตรประชากรณ์ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ตนและประชาชนที่พักอาศัยริมคลองตาอูฐในพื้นที่เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ตาดบอดไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะ จึงร้องขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการ สร้างถนนสำหรับประชาชนสัญจรเข้าออกพื้นที่ดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๓ ดำเนินการออกแบบก่อสร้างถนน แต่ความกว้างของถนนดังกล่าวไม่เพียงพอสำหรับประชาชนที่จะใช้รถยนต์สัญจรเข้าออกได้ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมหารือ

และมีมติให้ดำเนินการก่อสร้างถนนเพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนในพื้นที่คลองตาอุฐและบริเวณใกล้เคียงใช้เป็นทางสัญจร ผู้ถูกร้องที่ ๓ ออกแบบก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. (ตาดท้องคลอง) พร้อมทางเดินหลังเขื่อนกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรได้ทั้งสองฝั่ง และดำเนินการของบประมาณก่อสร้างแล้ว จึงวินิจฉัยยุติเรื่องและมีข้อเสนอแนะว่าในปัจจุบันประชาชนโดยส่วนใหญ่ใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการสัญจร ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ พิจารณาออกแบบก่อสร้างเขื่อนดังกล่าวพร้อมทางเดินหลังเขื่อนโดยคำนึงถึงการใช้รถยนต์สัญจรเข้าออกของประชาชน และขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ พิจารณาสับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ หลังจากผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัย ผู้ร้องมีหนังสือถึงผู้ถูกร้องที่ ๓ ขอให้พิจารณาแนวความคิดเส้นทางสัญจรด้วยขนาดความกว้างดังกล่าว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๓ มีหนังสือชี้แจงผู้ร้องว่า หากแก้ไขแบบตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แล้วเสร็จก่อน ผู้ร้องมีหนังสือถึงผู้ถูกร้องที่ ๓ โต้แย้งการชี้แจงดังกล่าว ผู้ร้องทราบข่าวว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ สร้างสวนสาธารณะคร่อมลงไปบนคลองในสถานที่อื่นอันเป็นกรณีเดียวกับผู้ร้องที่ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการ แต่ไม่ได้รับการอนุเคราะห์

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ กระทำละเมิดต่อประชาชนและชุมชน อันเป็นผลจากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓)

๒. ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ เปลี่ยนแปลงแก้ไขแบบการก่อสร้างระบบระบายน้ำเพื่อเข้าไปในชุมชนริมคลองตาอุฐจากบริเวณจุดเชื่อมต่อกับแนวถนนเลียยคลองประปาฝั่งตะวันออก

เชื่อมจากถนนแจ้งวัฒนะไปยังถนนสรงประภาเพื่อให้รถยนต์สามารถเข้าออกได้ ตามมาตรฐานของขนาดรถยนต์ที่กรุงเทพมหานครมีไว้ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป

๓. ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนของปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการแก้ไขแบบก่อสร้างให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อใช้ดำเนินการโครงการจนกว่าโครงการจะแล้วเสร็จ

๔. ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยสำนักงานโยธาและผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดให้มีการประชุมเพื่อปรับความเข้าใจในการดำเนินการบริหารโครงการให้ตรงกับประชาชน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดี ตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาล ตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่า เป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” มาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจาก

การกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมีใช้เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ... และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๔๗ ผู้ใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลพร้อมด้วยความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้อง โดยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกละเมิดมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้อง เป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าผู้ร้องและประชาชนที่พักอาศัยริมคลองตาอูฐในพื้นที่เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ตาดบอดไม่มีทางออกสู่ทางสาธารณะ จึงร้องขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการสร้างถนนสำหรับประชาชนสัญจรเข้าออกพื้นที่ดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๓ ดำเนินการออกแบบก่อสร้างถนน แต่ความกว้างของถนนดังกล่าวไม่เพียงพอสำหรับประชาชนที่จะใช้รถยนต์สัญจรเข้าออก ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วให้ข้อเสนอแนะว่าปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการสัญจร ขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ ดำเนินการโดยคำนึงถึงการจราจรในการเข้าออกของประชาชน แต่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ดำเนินการโดยอ้างว่าต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แล้วเสร็จก่อน ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ อันเป็นผลมาจากระเบียบดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ประกอบมาตรา ๔๗

และมาตรา ๔๖ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่ระเบียบดังกล่าวมิได้มีสถานะเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ตามความหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หากผู้ร้องเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ มีผลกระทบหรือละเมิดต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลก็ชอบที่จะใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมต่อศาลอื่นได้ เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) กรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ประกอบมาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

(คำสั่งที่ ๔๕/๒๕๖๔)

[Handwritten signature]

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

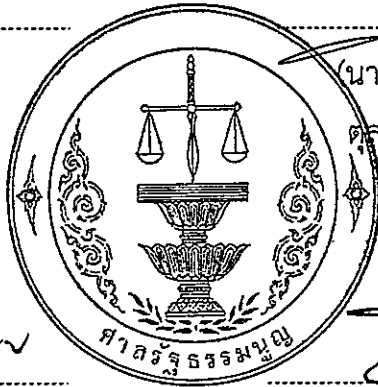
(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายจирินดี หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Handwritten signature]

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ